

Οι VIPs της τέχνης

Εισαγωγή

Στάδιο 1 - Αφόρμηση

Στάδιο 2 - Διερεύνηση

Στάδιο 3 - Αξιολόγηση/ Εμπέδωση

Εισαγωγή

#Διαδικτυακή δραστηριότητα #Δραστηριότητα στην τάξη #Έργο τέχνης #Ζωγραφιές

Οι μαθητές εξετάζουν τις καλλιτεχνικές χρήσεις της ανισότητας στο μέγεθος των αντικειμένων και των μοτίβων. Παρατηρούν ότι ενώ οι διαφορές είναι πραγματικές και αμετάβλητες, η αξία/σημασία τους από καλλιτεχνική, θρησκευτική, κοινωνική και ηθική άποψη είναι προϊόν της σύγχρονης κοινωνίας τους και υπόκειται σε αλλαγές. Αυτό το μάθημα χρησιμοποιεί βασικές μαθηματικές έννοιες της ανισότητας για να διδάξει στους μαθητές τον οπτικό γραμματισμό.

Μαθησιακοί στόχοι

Να συνοψίζουν τις ακόλουθες μαθηματικές έννοιες: ανισότητα, ισοδυναμία, γραμμική σειρά, αλυσιδωτός συμβολισμός.

Να κατανοήσουν καλύτερα τους μηχανισμούς του οπτικού γραμματισμού και να είναι πιο ικανοί στην αξιολόγηση, τη σύγκριση και την κρίση έργων τέχνης.

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Σύνδεση με τέχνη —

Μεσαιωνικές τοιχογραφίες, ελαιογραφίες μπαρόκ, επεξεργασία φωτογραφιών

Σύνδεση με αναλυτικό πρόγραμμα —

Εξίσωση και ανισώσεις/Λύση ανισότητας (πραγματικοί αριθμοί)- λύστε υπολογιστικά την εξίσωση και κάντε το τεστ: Α' Γυμνασίου, Ενότητα 4: <https://mathd.schools.ac.cy/index.php/el/mathimatika/analytiko-programma>

Εξοπλισμός/υλικό —

- χαρτί,
- μολύβι,
- πρόσβαση στο διαδίκτυο

Διάρκεια δραστηριότητας —

45 λεπτά

Πηγές —

Πιστοποιήσεις φωτογραφιών:

Εικ. 1:

Ανώνυμος

αντιγραφή από τον Vladimir Makuc, 1962

Πομπή των Τριών Μάγων, (1440-1445)

αντίγραφο μιας τοιχογραφίας

τέμπερα, καμβάς 225 x 132 cm

© Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Εικ. 2:

Marx Reichlich, εργαστήριο

Τρίπτυχο της οικογένειας Knillenberg, 1511

τέμπερα,ξύλο 119 x 168.5 cm

© Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Εικ. 3

Johannes από Castua

αντιγραφή από τον Vladimir Makuc, 1959

Ο χορός του θανάτου, 1490

αντίγραφο μιας τοιχογραφίας στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας. Hrastovlje, Σλοβενία

τέμπερα. καμβάς 92 x 648 cm

© Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Εικ. 4

Σχολή Lombard

Βάζο με λουλούδια, (1ος αι. 17ος αι.)

λάδι, καμβάς, 84,4 x 63,5 εκ.

© Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Εικ. 5

Jacob Pynas

Τοπίο με τον Χριστό να δίνει τα κλειδιά στον Άγιο Πέτρο
λάδι, καμβάς, 63,5 x 55,5 εκ.

© Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Εικ. 6

Carl Ruthart

Μάχη μεταξύ αρκούδων και κυνηγόσκυλων, 1667
λάδι, καμβάς, 94 x 125 εκ.

© Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Στάδιο 1 - Αφόρμηση

Ρωτήστε τους μαθητές:

“Γνωρίζετε το Βιβλίο των Ρεκόρ Γκίνες;”

“Ποια είναι μερικά από τα παραδείγματα των κατατάξεων τους;”

Οι απαντήσεις, πιθανότατα, θα κυμαίνονται από τον αθλητικό ανταγωνισμό, τη διάρκεια ζωής, το να είσαι ο ψηλότερος/μικρότερος άνθρωπος εν ζωή, η γηραιότερη γυναίκα/ο γηραιότερος άνδρας κ.λπ.

Το κύριο νόημα αυτής της άσκησης είναι ότι οι άνισες τιμές μπορούν να ταξινομηθούν σε μια γραμμική σειρά με βάση κάποιον κοινό παρονομαστή.

Στάδιο 2 - Διερεύνηση

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1

Εργασία 1

Εξηγήστε στους μαθητές σας τα βασικά στοιχεία των ακόλουθων μαθηματικών εννοιών: ανισότητα, ισοδυναμία, γραμμική σειρά, αλυσιδωτός συμβολισμός.

Εργασία 2 - Μέγεθος

Ενημερώστε τους μαθητές σας ότι τώρα θα εξετάσετε ορισμένες μεσαιωνικές τοιχογραφίες και πίνακες μπαρόκ που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν πώς η έννοια της ανισότητας μπορεί να υποστηρίξει μια ιστορία που αφηγείται ένα έργο τέχνης.

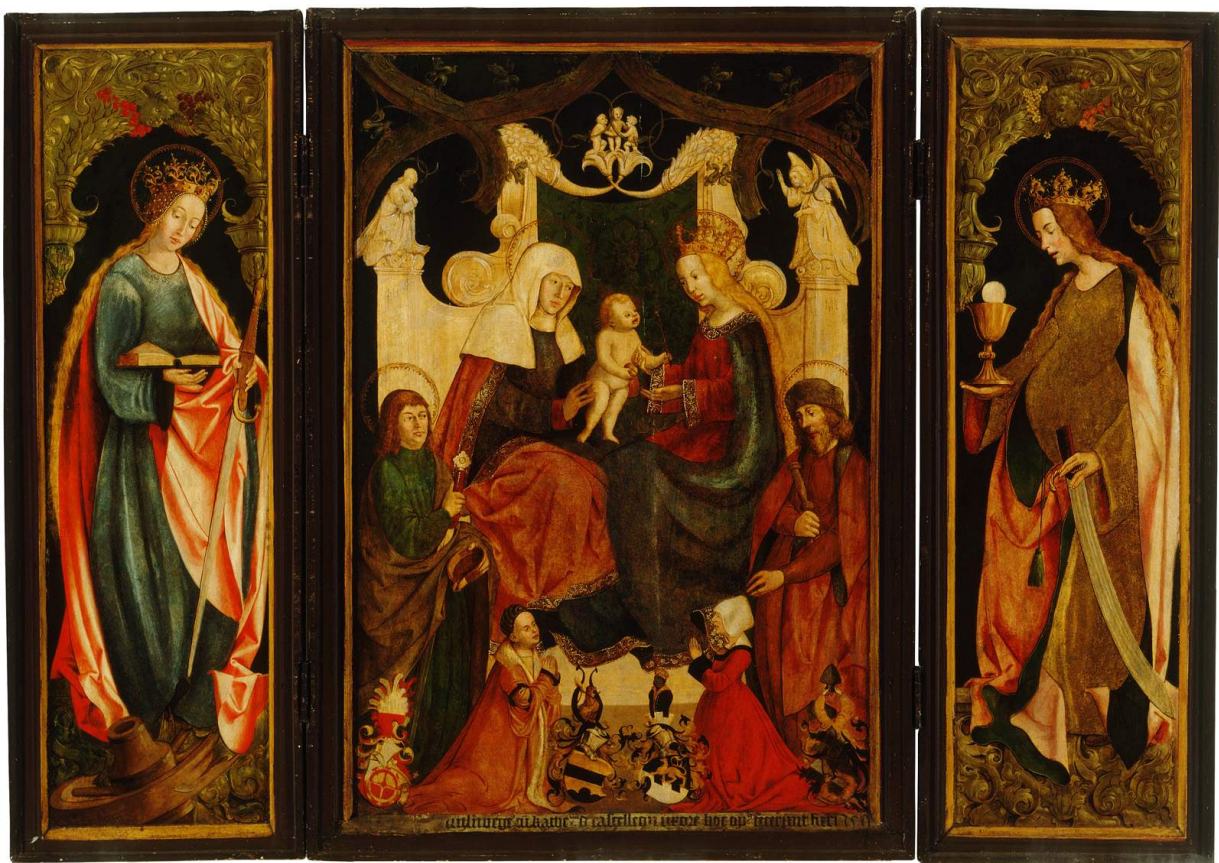

Εικ. 1: Ανώνυμος, Πομπή των Τριών Μάγων, (1440-1445), αντίγραφο τοιχογραφίας, Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Δείξτε στους μαθητές την **Εικ. 1**, όπου ένας από τους βιβλικούς βασιλιάδες ιππεύει για να αποτίσει φόρο τιμής στον νεογέννητο Ιησού. Είναι ο μεγαλύτερος άντρας στην εικόνα, ψηλά στο άλογό του. Πίσω του υπάρχουν μέλη της ακολουθίας του, αλλά από κάτω βλέπουμε έναν σαλπικτή και διάφορα ζώα. Στη μεσαιωνική τέχνη, το μέγεθος ήταν σχετικό και άλλαζε ανάλογα με την αντιλαμβανόμενη σημασία του προσώπου. Σε αυτή την εικόνα, ο βασιλιάς είναι ο πρωταγωνιστής. Ο σαλπικτής που καλεί το κυνηγόσκυλο να κυνηγήσει θηράματα υπάρχει απλώς για να ζωντανέψει τη σκηνή και να υπενθυμίσει στον θεατή ότι το κυνήγι ήταν βασιλικό άθλημα.

Εικ. 2: Marx Reichlich, εργαστήριο, Τρίπτυχο της οικογένειας Knillenberg, 1511, Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Στην **Εικ. 2**, η κατάσταση είναι πιο περίπλοκη. Στο κάτω μέρος, έχουμε τους δωρητές που χρηματοδότησαν αυτή την εικόνα - είναι οι μικρότεροι. Δίπλα τους βρίσκονται δύο ελαφρώς μεγαλύτεροι άγιοι (αναγνωρίσιμοι από ένα φωτοστέφανο γύρω από το κεφάλι τους). Στη συνέχεια, και στις δύο πλευρές της εικόνας, βλέπουμε το μεγαλύτερο ζευγάρι αγίων - την Αγία Αικατερίνη και την Αγία Βαρβάρα. Και τα τρία ζεύγη κατατάσσονται και πάλι σε μέγεθος ανάλογα με τη σημασία τους. Και η κύρια ομάδα στη μέση; Είναι ο Ιησούς, η Μαρία και η μητέρα της Άννα. Δεν είναι οι μεγαλύτεροι, στην πραγματικότητα, ο Ιησούς, που είναι το πιο σημαντικό πρόσωπο στην εικόνα, είναι ο μικρότερος. Λοιπόν, ναι, είναι μωρό. Η σημασία του φαίνεται από τη σφαίρα και το σκήπτρο στα χέρια του - διακριτικά της θεϊκής κυριαρχίας πάνω στη Γη. Παρά το γεγονός ότι είναι ο μικρότερος, τον παρατηρούμε πρώτοι - βρίσκεται στο κέντρο, χλωμός λευκός και περιβάλλεται από δύο μεγαλύτερες μορφές και έναν μεγάλο θρόνο από ελεφαντόδοντο που τον πλαισιώνουν. Το περιβάλλον του είναι αυτό που του δίνει την οπτική υπεροχή.

Εικ. 3: Johannes από την Castua, Ο χορός του θανάτου, 1490, αντίγραφο τοιχογραφίας, Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Στη συνέχεια, δείξτε στους μαθητές σας την **Εικ. 3**. Εδώ, όλοι οι άνθρωποι (εκτός από το μωρό, και πάλι) έχουν το ίδιο μέγεθος και οδηγούνται από σκελετούς σε έναν τάφο. Ρωτήστε τους:

“Ποιο είναι το νόημα αυτής της εικόνας;”

Ο καλλιτέχνης απεικόνισε όλους τους ανθρώπους, από τους βασιλείς και τους κληρικούς μέχρι τους αγρότες του ίδιου μεγέθους, επειδή είναι όλοι ίσοι απέναντι στο θάνατο, ο οποίος έρχεται και στους πλούσιους και στους φτωχούς. Η απεικόνιση όλων των μορφών στο ίδιο μέγεθος ονομάζεται ισοκεφαλία.

Εργασία 3 - Μοτίβα

Οι πίνακες συνήθιζαν να συγκρίνονται μεταξύ τους με βάση το θέμα τους και το πόσο δύσκολο ήταν να το αποδώσουν.

Διαβάστε το παρακάτω κείμενο ενός σημαντικού Γάλλου ακαδημαϊκού μαζί με τους μαθητές σας (είναι πολύ δύσκολο για να το διαβάσουν μόνοι τους). Θα πρέπει α) να αναγνωρίσουν διαφορετικά μοτίβα και β) να τα βάλουν σε σειρά σε σχέση μεταξύ τους:

“Αυτός που παράγει τέλεια **τοπία** είναι ανώτερος από κάποιον άλλο **που παράγει μόνο φρούτα, λουλούδια ή κοχύλια**. Αυτός που ζωγραφίζει **ζωντανά ζώα** είναι πιο αξιόλογος από εκείνους που αναπαριστούν μόνο νεκρά πράγματα χωρίς κίνηση, και καθώς ο άνθρωπος είναι το πιο τέλειο έργο του Θεού πάνω στη γη, είναι επίσης βέβαιο ότι αυτός που γίνεται μιμητής του Θεού στην αναπαράσταση **ανθρώπινων μορφών**, είναι πολύ πιο άριστος από όλους τους άλλους... ένας ζωγράφος που κάνει μόνο **πορτρέτα** δεν έχει ακόμα την υψηλότερη τελειότητα της τέχνης του, και δεν μπορεί να περιμένει την τιμή που αρμόζει στους πιο ειδικευμένους. Για αυτό πρέπει να περάσει από την αναπαράσταση μιας **μόνο μορφής σε πολλές μαζί [-] η ιστορία και ο μύθος πρέπει να απεικονίζονται**”

- Andre Félibien, 1667

τοπία

φρούτα, λουλούδια, κοχύλια

ζωντανά ζώα

νεκρά πράγματα

ανθρώπινες σινοίσεις

τοπία, ζωντανά ζώα,
φρούτα, λουλούδια, κοχύλια.

ανθρώπινες φιγούρες

φρούρα, νεκροεστία, νεκροί, νεκρά πράγματα

ιστορία, μύθος

ανθρώπινες μορφές
(πορτρέτα)

Σε αυτά τα μοτίβα προστέθηκε αργότερα η ζωγραφική του είδους, οπότε η κλίμακα ήταν: ιστορική ζωγραφική, πορτρέτο, ζωγραφική του είδους, τοπίο, ζωγραφική ζώων, νεκρή φύση.

Εξηγήστε στους μαθητές σας ότι:

- οι ιστορικοί πίνακες απεικονίζουν σημαντικές ιστορίες: μπορεί να είναι θρησκευτικές, μυθολογικές, πολιτικές, αλληγορικές, βασικά ιστορίες που εξυπηρετούν μεγαλύτερο σκοπό από ένα σχόλιο για την καθημερινή ζωή.
- πορτρέτο είναι η απεικόνιση ενός ανθρώπου, συνήθως με μεγάλη έμφαση στον ψυχισμό του - το βλέμμα, η στάση του σώματος, το ντύσιμο, τα αντικείμενα γύρω του ... όλα μας δίνουν μια εντύπωση της προσωπικότητάς του.

- η ζωγραφική του είδους είναι η απεικόνιση καθημερινών γεγονότων: γάμοι, γιορτές, μαγείρεμα, γεωργία ...
- Το τοπίο είναι η απεικόνιση της υπαίθρου, των βουνών, των πόλεων, των λιμανιών, των θαλασσών.
- η ζωγραφική των ζώων απεικονίζει ζωντανά ζώα, όπως ένα διαφορετικό κοπάδι, άλογα, σκύλους, γάτες ή ζώα από άλλες ηπείρους
- η νεκρή φύση απεικονίζει, όπως υποδηλώνει και το όνομά της, πράγματα που δεν κινούνται αλλά παραμένουν ακίνητα - τρόφιμα, λουλούδια, μουσικά όργανα, κυνηγημένα νεκρά ζώα.

Οι καλλιτέχνες, προσπαθώντας να εκτιμήσουν περισσότερο το έργο τους, πολύ συχνά συνδύαζαν τα είδη:

Εικ. 4: Σχολή της Λομβαρδίας, Βάζο με λουλούδια, (1ος αι. 17ος αι.), Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Εικ. 5: Jacob Pynas, Τοπίο με τον Χριστό να δίνει τα κλειδιά στον Άγιο Πέτρο, Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

Εικ. 6: Carl Ruthart, Μάχη μεταξύ αρκούδων και κυνηγόσκυλων, 1667, Εθνική Πινακοθήκη της Σλοβενίας

- Στην **Εικ. 4**, βλέπουμε μια νεκρή φύση, η οποία θεωρείται λιγότερο αξιόλογη επειδή απεικονίζει λουλούδια που είναι αρκετά εύκολο να ζωγραφιστούν. Αλλά το αγγείο μεταφέρει μια ιστορική ιστορία: βλέπουμε την Ψυχή να φέρνει ένα δώρο στην Αφροδίτη για να κερδίσει τον γιο της Αφροδίτης, τον Έρωτα.

- Στην **Εικ. 5**, έχουμε ένα ωραίο, σκοτεινό τοπίο, που αναβαθμίζεται σε θρησκευτικό πίνακα, επειδή περιλαμβάνει τη στιγμή που ο Ιησούς διόρισε τον Άγιο Πέτρο εκπρόσωπό του στη γη.
- Στην **Εικ. 6**, βλέπουμε έναν συνδυασμό ορεινού τοπίου και ζώων που μάχονται (οι μάχες ήταν κοινό μοτίβο των ιστορικών πινάκων).

Στάδιο 3 - Αξιολόγηση/ Εμπέδωση

Καθοδηγήστε τους μαθητές σας να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο επεξεργασίας φωτογραφιών στο τηλέφωνο/υπολογιστή τους για να σχεδιάσουν ένα έργο τέχνης που θα παρουσιάζει όσο το δυνατόν περισσότερα από τα σημερινά πράγματα που έμαθαν. Κάθε έργο θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τρεις αναφορές σε μικρότερα/μεγαλύτερα μεγέθη, τουλάχιστον τέσσερα αντίθετα συναισθήματα και έναν συνδυασμό τουλάχιστον δύο ειδών.

Τέλος της δραστηριότητας

